

Ting gaa tabte for Biblioteket, og det er henvist til vedkommende Forlæggers Velvillie eller til at købe hele Bogen for et Par Tavlens Skyld. Det maa fremhæves i denne Sammenhæng, at Forordningen af 19/1 1821 udtrykkelig fremhævede Forlæggernes Forpligtelse: til at afleveré ogsaa Skrifter, der trykkes uden for Riget. Den nugældende Forordning tilsigtede ikke en Forandring i selve Forpligtelsen, men kun i Maaden for dens Opsyldelse, idet Bogtrykkerne skulde aflevere for Forlæggernes Regning og ikke disse selv; men dette Punkt angaaende Skrifter trykte paa dansk Forlag i Udlandet synes at være overset ved den ny Forordnings Redaktion. Det er ingenlunde umuligt, at danske Forlæggere f. Eks. ville lade Bøger trykke i Sverig af økonomiske Grunde.

2) Afleveringspligtigt bør være: alle Bøger, Aviser og periodiske Skrifter med de til dem hørende Bilag og Omslag i alle Oplag (ogsaa stereotyperede) og Udgaver, Særtryk af saadanne, for saa vidt de ere selvstændig paginerede, samt alt Smaatryk: Love, Regnskaber, Beretninger, Programmer, Plakater, Reklamer, Prisfortegnelser, Kataloger, Cirkulærer, Viser, Sange osv. Endvidere Musikalier, Portrætter, Kaart, Kunstblade og grafiske Reproduktioner af enhver Art samt Fotografier, der høre som Bilag til Bøger.

Dette er kun en nærmere og udførligere Beskrivelse, der i det væsentlige svarer til Forordningens. Der sigtes dog paa, at Biblioteket kan faa alt ogsaa af Smaatrykket, ogsaa Viser og Sange, som Forordningen undtager. Det har visselig ikke synderlig Interesse i Øjeblikket at opbevare denne Masse af Smaatryk, men naar den ordnes og opbevares, afgiver den et uvurderligt Materiale i Fremtiden for Studiet af vor Tids Kultur. Ingen vil kunne skrive f. Eks. Afholdssagens, Fagforeningsbevægelsens og Andelsforetagendernes Historie i Danmark uden paa Grundlag af det Materiale af i sig selv ubetydelige og næsten værdiløse Smaaskrifter, der gemmes ordnede paa Bibliotekerne. Viserne indeholde ofte det første Tryk af saadanne Forfatters Digte, der efter mange Aars Forløb regnes til Landets bedste. Overhovedet er det umuligt i Øjeblikket at afgøre, hvad der kan faa Interesse for Fremtidens Forskning. Vor Tid savner desværre meget af den tilsvarende Produktion fra Fortiden, fordi vore Fædre ikke tænkte paa Fremtiden. Det vil derfor være vigtigt, at Loven formuleres saa omfattende som muligt.

Endnu et Forslag i ovenstaaende er nyt, nemlig Aflevering af Særtryk med selvstændig Paginering. Saadanne citeres i stedse stigende Grad i Litteraturen, og Biblioteket har i en Aarrække samlet Tusinder af saadanne, der tildels ere leverede af Bogtrykkerne. Det synes mig at være naturligt, at naar et saadant foreligger med særskilt Paginering og altsaa ikke som et blot Udsnit af et Tidsskrift, maa Bibliotekerne have Krav derpaa. Dette vil f. Eks. faa Betydning med Hensyn til den Mængde Romaner, der fremkommer som Feuilletoner i Aviser, hvoriblandt adskillige komme ud i Verden som Særtryk i Bogform og saaledes gaa over i Litteraturen.

3) For saadanne Skrifters Vedkommende, der ere trykte som fortroligt Manuskript, er der ikke i Forordningen truffet nogen Afgørelse, og Ministeriet har i sin Skrivelse af 31te Maj 1895 ladet Spørgsmaalet om Bogtrykkernes Pligt i saa Henseende staa aaben. Jeg vilde her foreslaa, at saadanne Skrifter skulde afleveres, men at Bibliotekerne samtidig forpligtes til paa Anmodning fra Bogtrykkeren i 30 Aar eller maaske længere at holde saadanne Skrifter tilbage fra Offentligheden og til at tilstille Bogtrykkeren en særskilt Kvitting for hvert saadant Skrift med en Erklæring om, at Henlæggelsen blandt de ikke tilgængelige Bøger har fundet Sted. Dog bør Biblioteket formentlig have Ret til at indsætte Bogen i den offentlige Samling, naar det vilde kunne erhverve et Eksemplar gennem Boghandelen, hvilket for saadanne Bøgers Vedkommende ofte sker temmelig hurtigt. Jeg tror at paa den Maade vil ingen berettigede Interesser krænktes.

4) Forordningen har Bestemmelser om, at der skal afleveres Eksemplarer paa Skrivpapir. Denne Kvalifikation af Papir betyder intet mere, og denne Bestemmelse bør formentlig bortfalde. Hvis det ikke kan gennemføres at fordre de Aviser, der trykkes paa Fladpresse, trykte paa f. Eks. Lovtidendes Papir, da det moderne Avispapir er saa slet, burde det maaske overvejes, hvorvidt der ikke burde afgives et ekstra Eksemplar af alle Dagblade, der da sendes direkte til Statsbiblioteket i Aarhus, saaledes at det store kongelige Bibliotek opbevarer sit ene Eksemplar i Reserve.